

OPPRÅB FRA

Af Henning Due, *journalist*
Foto: Marie Hald

GULVET

50 yngre psykologer og psykiatere trodsede årtiers arbejdskultur blandt læger og psykologer i psykiatrien, da de i september sammen skrev et åbent brev – og skabte mediestorm – om forholdene i den danske børne- og ungepsykiatri. De håber at have sæt et frø til et systemopgør med den psykiatriske ende af det danske sundhedsvæsen.

Den 14. september var en særlig dag for Anette Pilegaard og Louise Lundstrøm. Den dag blev de to, der er under uddannelse i Region Hovedstadens Psykiatri som specialpsykologkandidat og speciallæge i børn- og ungdomspsykiatri, berømte, da et åbent brev med deres og 48 andre yngre lægers og psykologers underskrifter, landede på forsiden af *Dagbladet Information*.

'Opråb fra psykiatrien: Vi gør børnene mere syge – ikke raske' hed overskriften. I brevet, som var adresseret til politikere og ledere på landets børne- og ungdomspsykiatriske centre, fortalte 50 psykologer og kommende børne- og ungdomspsykiatere råt for usødet om deres oplevelser som ansatte på psykiatriske afdelinger rundt omkring i landet.

"Børnene og deres familier bliver ikke længere mødt på en meningsfuld måde under de betingelser

og den styringsform, vi er underlagt – hverken fagligt eller menneskeligt. Børnene får, efter vores mening, ikke den hjælp, de skal have," stod der i brevet, der konkluderede, at "effektiviseringskruen nu er strammet så hårdt, at gevindet er gået i stykker."

Der skrives om "stigende produktivetskrav," som ifølge medunderskriverne også betyder, at de kliniske behandlingsretningslinjer fra Sundhedsstyrelsen ikke bliver fulgt i praksis.

Og hvordan behandlere i psykiatrien nogle gange tvinges til at stille diagnoser på børn "på baggrund af andres vurderinger beskrevet kort i patientens journal" – at lægerne er hurtigere til at opstarte medicinsk behandling, "fordi der ikke er ressourcer til terapeutisk behandling, eller fordi der ikke kan iværksættes de nødvendige initiativer og den rette pædagogiske tilgang til barnet i skolerne."

Den slags vidnesbyrd fra maskinrummet i børne- og ungdomspsykiatrien er sjældne i den danske dagspresse, og der gik ikke mange timer, før politikere fra Folketinget og landets regioner, der driver psykiatrien, begyndte at skyde fra højre og venstre og op og ned. Inden dagen var omme, havde brevet snuppet topplaceringen hos de fleste nyhedsmedier i landet.

Men brevet var også et brud på årtiers arbejdskultur blandt læger og psykologer i psykiatrien.

– Det er jo en lille revolution: At vi to faggrupper stiller os sammen på den her måde og går ud med det budskab, fortæller Anette Pilegaard, da *Magasinet P* møder de to.

Louise Lundstrøm nikker.

– Traditionelt har vi hver for sig holdt os inden for egne rækker. Læger og psykologer er vel traditionelt set nogle af de mest loyale faggrupper over for ledelsen i sundhedsvæsenet. Derfor er det her banebrydende, siger hun.

Det har Louise Lundstrøm ret i på flere måder, for det sker sjældent, at 50 medarbejdere fra en håndfuld offentlige arbejdspladser kan tvinge armen om på ryggen af en minister og skabe en officiel reaktion på få timer.

Da *Ritzaus Bureau* samme dag bad sundhedsminister Sophie Løhde (V) kommentere på indholdet af brevet, gik hun i byen med en dundrende kritik af regionerne, som ifølge hende er udtryk for, at regionerne ikke har forvaltet de to ekstra milliarder kroner ordentligt, som regeringen sidste år afsatte til netop psykiatrien.

Men selvom både Anette Pilegaard og Louise Lundstrøm mærkede den massive medieinteresse for deres budskab dagen igennem, har de ikke meget at sige til det politiske efterspil. I deres dagligdag

kan de ikke mærke forskel på, om der afsættes et par ekstra milliarder kroner her eller der, når politikerne samtidig årligt tømmer regionernes psykiatri-pengekasser for massive millionbeløb.

På personalemøderne i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden bliver de to jævnligt præsenteret for produktivitetsmål og andre tal fra ledelsen, men tallene i Powerpoint-præsentationerne stemmer ikke overens med den virkelighed, de selv bevæger sig rundt i på hospitalsgangene.

For Anette Pilegaard og Louise Lundstrøm er hverdagen – og ikke beregninger i Excel-ark – det stærkeste vidnesbyrd om derouten i psykiatrien, og derfor holdt de sig også til at give eksempler fra deres eget arbejdsliv i brevet.

De får fx af vide, at produktionstallet i Region Hovedstaden er 40 procent lavere end forventet, og at det svarer til, at personalet i gennemsnit ser én patient om dagen. Men Louise Lundstrøm ser typisk tre eller fire patienter og deres familier hver dag.

Det er jo en lille revolution: At vi to faggrupper stiller os sammen på den her måde og går ud med det budskab

— Anette Pilegaard, specialpsykologkandidat
i Region Hovedstaden

– Og så giver den slags tal jo ingen mening. De virker absurde, siger Louise Lundstrøm.

Deres protest handler først og fremmest om tid. Eller mangel på samme. Tid til patienter, til at undersøge ordentligt, tid til at tale med forældrene og ikke mindst tid til børnene selv.

Louise Lundstrøm fortæller, at mange af hendes kolleger ofte går hjem uden at have skrevet et eneste ord i de patientjournaler, som de er forpligtet til at føre ifølge autorisationsloven.

Ellers kan de ikke nå at ”presse en ekstra patient ind,” som hun formulerer det. Journalskriveriet må vente til tidspunkter uden for den almindelige arbejdstid. Hun gør, hvad hun kan, for at nå flest mulige patienter på en dag, men hun kan indimellem se i øjnene på børnene og deres forældre, at de ikke kan følge med.

– Hvis jeg skal finde ud af, hvad der er galt med et barn, har jeg brug for tid til at se barnet flere gange i forskellige sammenhænge og at tale med familien, indskyder Anette Pilegaard.

De oplever, at deres daglige patientmøder i den praktiske virkelighed er endestationen for et eskalerende sundhedspolitisk slagsmål mellem folketingspolitikere og regioner, som handler om, hvad borgerne kan og skal forvente af en psykiatri, der skal behandle flere og flere borgere for nogenlunde samme pose penge.

Men hvad der mest af alt handler om mangel på tid, kan af udenforstående misfortolkes som manglende faglighed. Det frustrerer også Anette Pilegaard og Louise Lundstrøm.

– Man kan ikke bare dumpe ind til en samtale med en patient uden overhovedet at have forberedt sig. Det er respektløst og uansvarligt, men det får vi af vide, at vi skal. At vi er nødt til at skrue ned for, hvor meget vi arbejder med hver patient, siger Louise Lundstrøm og fortsætter i højt tempo:

– Jeg skal dokumentere, hvad jeg laver. Det kræver autorisationsloven. Så holder det jo ikke, hvis der går flere dage, før jeg får tid til at skrive journaler, siger hun.

Ingen tid til syge børn

Anette Pilegaard har også været med længe nok i psykiatrien til at huske, at tingene har set anderledes ud.

– Da jeg startede som psykolog i psykiatrien i 2005, kunne man selv planlægge sin tid. I dag skal man møde senest klokken 08.30, mens det tidligere hed, at vi alle sammen skulle være der mellem klokken 10 og 14.

Det betød, at personalet derudover selv kunne prioritere, hvornår de ville have patienterne, som ofte kører på en anden døgnrytme end de fleste, siger hun.

Louise Lundstrøm fortæller videre:

Flere af hendes kolleger har prøvet at blive spurgt af ledelsen, om de havde mulighed for at arbejde noget af dagen, når deres børn var syge. De har også fået af vide, at deres overenskomst-sikrede mulighed for at blive hjemme på barnets anden sygedag ikke kan lade sig gøre.

– Jeg opfatter det som manglende lydhørhed over for de ansatte, som en sjælden gang i mellem har brug for lidt imødekommendehed fra deres arbejdsplads. Men det siger noget om, hvor presset ledelsen i psykiatrien er, siger Louise Lundstrøm.

Hun har også oplevet, at hun og kollegerne er blevet kaldt til samtale, hvis de arbejder over for at komme til bunds i papirarbejdet.

– Der er ikke ressourcer til det. Vi ligger vandret, spiser sjældent frokost sammen, har ofte ikke tid til at gå på toilettet, og vi kender ikke længere hinanden.

Den pressede hverdag betyder også, at der sker en konstant udskiftning af personalet, når folk finder et andet arbejde, og det har den konsekvens, at der mangler erfarne kolleger på afdelingerne til at hjælpe de nyansatte, som fylder mere og mere, og som hverken har rutinen eller hastigheden til at løbe ekstra stærkt.

Der kan stadig være dage, hvor det er 100 procent meningsfuldt at være på arbejde – fx når hun møder børnene og deres forældre.

– Men jeg kan simpelthen ikke længere huske, hvad det er for små sedler, jeg skal aflevere til sekretærerne og hvorfor, siger Louise Lundstrøm.

For hende afspejler brevet ”15 års erfaring som læge og fem års opsparede frustrationer i børne- og ungdomspsykiatrien.”

Anette Pilegaard lufter samme slags tanker.

– I årevis har jeg gået rundt og tænkt, at jeg reelt bare er en højtuddannet fabriksarbejder. Det er den slags, der bygger sig op, siger hun.

Små og store opsparede frustrationer, som for begges vedkommende har hobet sig op i årevis, og som i juni måned fik dem til at træffe beslutningen om at skrive under på brevet. Men ikke uden en smule rysten på hånden.

– I starten hørte vi, at folk var nervøse for deres karriere, men da vi først kom i gang, og ordet spredte sig om brevet, gik det hurtigt.

Og opbakningen fortsætter. Efter udgivelsen af brevet blev der mobiliseret 43 nye medunderskrivere på bare halvanden dag.

Nye toner

Reaktionen fra ledelsen i Region Hovedstadens Psykiatri kom et par dage efter, brevet blev offentliggjort. Medunderskriverne blev indkaldt af centerchefen i Region Hovedstadens Psykiatri til møde, men skideballen udeblev.

– Det kom faktisk bag på os. Da vi blev interviewet til *Information*, var vi alle sammen nervøse for, at vi ville blive indkaldt til tjenstlige samtaler af vores chefer.

I stedet kom der et såkaldt dialogmøde ud af det.

– Som sådan kom ikke noget nyt frem under solen, for medarbejderne i psykiatrien har forsøgt at kommunikere deres oplevelser af forringede arbejds- vilkår og patientbehandling i årevis, men alligevel følte mødet anderledes, fortæller Anette Pilegaard.

– Vi har opnået en tættere dialog med bl.a. vores centerchef. Vi har skabt en ny bro, og under mødet hørte vi blandt andet, at ledelsen også havde arbejdet for, at vi kunne blive målt på mere fornuftige mål, ligesom vi ønsker det, men at det var blevet nedstemt i regionerne. Det anede vi intet om på forhånd, siger hun.

Hverken Anette Pilegaard eller Louise Lundstrøm tør sige, hvad der på den længere bane kommer ud af brevet. Men siden de tog bladet fra munden og gik i dagspressen med deres oplevelser, har de begge haft en følelse af, at de har gjort noget vigtigt. Måske endda en forskel.

– Det har været fantastisk, at to store faggrupper fra hele landet har stået sammen om det her. Det giver mig arbejdsglæde og en følelse af, at folk tør stå frem og stå sammen, og det gør mig godt som medarbejder og kollega, at jeg nu ved, jeg kan regne med mine kolleger, og at jeg har mange i ryggen,

Man kan ikke bare dumpe ind til en samtale med en patient uden overhovedet at have forberedt sig. Det er respektløst og uansvarligt, men det får vi af vide, at vi skal. At vi er nødt til at skrue ned for, hvor meget vi arbejder med hver patient.

— Louise Lundstrøm, under uddannelse som speciallæge i psykiatri.

hvis jeg en dag bliver kaldt ind til ledelsen. At andre også gerne vil stå for skud, når tingene brænder på, siger Louise Lundstrøm.

Trods den berusende følelse af solidaritet, der er skyllet ind over deres arbejdsliv, er de bevidste om, at de med den åbenmundede kritik bevæger sig ind i et minefelt af personlige, faglige og politiske interesser, hvor kolleger kan misforstå deres intentioner.

– I årevis har vi siddet sammen med overlægerne og andre ledere til de ugentlige konferencer (møder om behandling, diagnosticering m.m., red.) og talt om de mange absurde arbejdsgange i psykiatrien. Men nu føles det som om, mange af mellemlederne er usikre på, hvad vi vil med brevet. Det vækker muligvis utryghed og modstand hos nogle, siger Louise Lundstrøm.

De er også bevidste om, at Rom ikke blev bygget på en dag.

– Det vil kræve et stort mod fra vores ledere, hvis de vil være med til at rykke noget for alvor. Når det er sagt, tror vi på, at vi kan ændre tingene, hvis både ledelse og medarbejdere står sammen, siger Anette Pilegaard.

De har også noteret sig, at brevet har høstet opbakning foran og bag linjerne fra deres respektive fagforbund, men når alt kommer til alt, tror de mest på, at den revolution, de drømmer om, skal komme nedfra.

– Selvom vores fagformænd taler om problemerne i medierne, har det foreløbigt ikke ført til noget. Vi ved, de står bag os, og at de arbejder for vores sag, men måske har det en større betydning lige nu, at vi beskriver, hvordan det ser ud på gulvet, og hvad

det betyder for de børn, der har brug for hjælp, siger Louise Lundstrøm.

Hun understreger, at deres protest ikke bare handler om bedre arbejdsvilkår til dem selv.

– Så kunne vi jo bare søge ud i det private erhvervsliv, hvor lønnen er bedre, og stressniveauet er mindre, siger hun.

– I det større perspektiv handler brevet om at forebygge den dårlige trivsel, som flere og flere børn og unge oplever. Den problematik vil vi også gerne kaste lys over med vores brev, siger Anette Pilegaard.

Men først og fremmest handler det om at styre sundhedsvæsenet væk fra den nuværende katastrofekurs, siger hun. ●

